

KORRALDUS

Geoloogilise uuringu loa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 26, § 32, § 35, haldusmenetluse seaduse § 61 ning Marina Minerals OÜ 24.01.2025 esitatud taotluse nr T-L.MU/1027426, otsustab Keskkonnaamet:

1.1. Anda Marina Minerals OÜ-le (registrikood 11349875) Rihila uuringuruumi geoloogilise uuringu luba nr L.MU/523688 kehtivusajaga 3 aastat.

1.2. Lisada antavale uuringuloale täiendav tingimus:

1.2.1. uuringu läbiviijal tuleb teavitada e-posti teel RMK Kirde regiooni (kirde.regioon@rmk.ee) välitööde läbiviimisest vähemalt 10 kalendripäeva ette;

1.2.2. kui geoloogilise uuringu raames on vaja teha raiet, tuleb sellest teatada riigimetsa majandajale, kes sõlmib geoloogilise uuringu tegijaga kasvava metsa raadamiseks töövõtulepingu või raieõiguse omandamiseks kasvava metsa raieõiguse võõrandamise lepingu;

1.2.3. geoloogilisi uuringuid ei või läbi viia uuringu ruumi läbiva maa-aluse survetorustiku (EC heitveetoru, omanik Aktsiaselts Estonian Cell - registrikood 10679323) kohal ja selle kaitsevööndis (2,5 m toru teljest);

1.2.4. looduskaitsete taimede kaitse eesmärgil peab välitööde ajal vältima liikumist Rihila uuringualalt ida poole Mahu raba suunas.

1.3. Avalikustada Marina Minerals OÜ-le Rihila uuringuruumi uuringuloa nr L.MU/523688 andmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Käesolev korraldus on uuringuloa nr L.MU/523688 lahutamatu osa. Uuringuluba nr L.MU/523688 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS.

2. ASJAOLUD

2.1. Marina Minerals OÜ (registrikood 11349875, Jalgpalli tn 21, Kesklinna linnaosa, Tallinn, Harju maakond; edaspidi ka *taotleja*) esitas 24.01.2025 Keskkonnaametile Rihila uuringuruumi geoloogilise uuringu loa (*uuringuloa*) esmataotluse, mis on registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS (*KOTKAS*) 24.01.2025 menetluse nr M-130994 juurde.

Geoloogilise uuringu luba taotletakse Lääne-Viru maakonnas, Viru-Nigula vallas, osaliselt Letipea külas, riigile kuuluval kinnistul Sonda metskond 150 (tunnus 90202:006:0780) ja osaliselt Kuura külas, riigile kuuluval kinnistul Kunda metskond 47 (tunnus 90202:002:0272). Kinnistute Sonda metskond 150 ja Kunda metskond 47 riigivara valitsejaks on Kliimaministeerium ning volitatud asutuseks Riigimetsa Majandamise Keskus. Taotletava uuringuruumi pindala on 27,31 ha.

Uuringu eesmärgiks on uuringuruumi piires välja selgitada uuringuruumi geoloogiline ehitus, maavara levik ja kvaliteet ning kaevandamistingimused, mis võimaldaksid maavara varu kinnitada aktiivse tarbevaru kategoorias. Uuringu käigus tehakse kindlaks maavara lasumistingimused, koostis ja omadused ning määratakse uuritava maavara võimalikud kasutusala; hinnatakse uuringuruumi hüdrogeoloogilisi tingimusi, nende võimalikku muutumist kaevandamise käigus ja määratakse kaevandamise mõjupiirkonna ulatus; kavandatakse abinõusid maapõues tekkivate võimalike muutuste ennetamiseks ja vähendamiseks.

Kavandatava tegevuse eesmärk on liiva ja kruusa tarbevaru uuring, mille käigus planeeritakse rajada kuni 35 uuringupuurauku ja kuni 35 uuringukaevetööd uurimissügavusega kuni 15 m.

Uuringupunktides määratakse kasuliku kihi ja katendi paksus ning võetakse litoloogiliste erimite kaupa proovid, millest tehakse vajalikud laborikatsetused. Hüdrogeoloogilistest töödest viiakse läbi veetaseme mõõtmised uuringupunktides.

Taotletava Rihila uuringuruumi teenindusalal kattumist arvel oleva varuga ei ole. Uuringu eesmärgiks on välja selgitada uuringuruumis levivate setete (kruus, liiv) maht ja kvaliteet.

2.2. Taotletavat uuringuruumi läbib Riigimetsa Majandamise Keskuse hallatav kruuskattega metsatee Mahu tee (tee nr 9020530) ja Lahe tee (tee nr 9020531). Paralleelselt metsateega kulgeb Aktsiaselts Estonian Cell (registrikood 10679323) kuuluv EC heitveetoru maa-alune vee ja kanalisatsiooni survetorustik läbimõõduga 250 - 500 mm, kaitsevööndiga 2,5 m toru teljest. Nimetatud kruusateele ja veetrassi kaitsevöönditesse uuringupunkte ei rajata.

Taotletava uuringuruumi teenindusala kattub täielikult Rihila liivamaardla (maavarade registri registrikaart nr 372) ehitusliiva aktiivse reservvaru 1 plokiga, milles on maavarade registri andmetel arvel ehitusliiva varu 801 tuh m³. Uuringuruumist idas paiknevad Mahu turbamaardla (maavarade registrikaart 252) hästilagunenud turba aktiivse reservvaruplokk 1 ja vähelagunenud turba aktiivsereservvaru plokk 2.

Looduslikke veekogusid uuringualale ei jää. Lähimaks veekoguks taotletavale uuringuruumile on ~90 m kaugusel kagu nurgast paiknev kuni 25 km² valgalaga Küda oja (VEE1072800) kaldapiiranguvööndiga 50 m.

Uuringuruumile lähimad majapidamised asuvad ~900 m kaugusel põhja ja kirde suunas Sireli (tunnus 90202:006:0052) ja Ilvese (tunnus 90202:006:0147) kinnistul.

Taotletava Rihila uuringuruumi teenindusala piiresse ei jää Natura 2000 võrgustiku alasid ega muid kaitstavaid looduskaitsealasid. Ka ei jää Rihila uuringuruumi teenindusala piiresse kultuurimälestisi (muinsuskaitse- ega pärandkultuuri objekte). Eelnimetatud alasid ei ole ka 1 km raadiuses Rihila uuringuruumi teenindusalast.

Uuringuruumi teenindusala idaserva lähedusse (~25m kaugusele) jäävad mitmed II- ja III-kaitsekategooria taimed, mida ei tohi geoloogiliste uuringu käigus kahjustada. Nende taimede kaitse eesmärgil peab välitööde ajal vältima liikumist Rihila uuringualalt ida poole Mahu raba suunas.

Uuringuloa taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja Eesti Geoloogiateenistus 28.01.2025 kiri nr 13-1/25-148.

Riigilõivuseaduse § 136¹ lõike 1 kohaselt on riigilõiv 1060 eurot tasutud 24.01.2025.

2.3. Maapõueseaduse (*MaaPS*) § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse uuringuloa andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (*HMS*) avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi.

MaaPS § 30 lõike 2 alusel avaldas Keskkonnaamet uuringuloa taotluse menetluse algatamise teate 14.02.2025 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning teavitas avatud menetluse algatamisest menetlusosalisi 14.02.2025 kirjaga nr DM-130994-4.

Kuni uuringuloa andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igaühel õigus esitada Keskkonnaametile taotluse kohta põhjendatud ettepanekuid ja vastuväiteid. Avalikustamise käigus ei laekunud laekus menetlusosaliselt ettepanekuid taotluse kohta.

MaaPS § 27 lõike 7 kohaselt saadab loa andja uuringuloa taotluse arvamuse saamiseks taotletava uuringuruumi asukoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Avatud menetluse algatamise teade ja taotlus on edastatud Viru-Nigula Vallavalitsusele 14.02.2025 kirjaga nr DM-130994-3, milles määrati taotlusele arvamuse andmise tähtjaks 14.04.2025. Antud kirjas teavitati, et kui arvamust ei ole määratud tähtjaks antud, lahendab Keskkonnaamet tulenevalt HMS § 16 lõikest 2 uuringuloa taotluse Teie arvamusest. Viru-Nigula Vallavalitsus ei keeldunud määratud tähtjaks loa andmise eelnõule kooskõlastuse andmisest ega taotlenud tähtja pikendamist. Seega loeb Keskkonnaamet kooskõlastuse antuks.

MaaPS § 30 lõike 5 alusel pani Keskkonnaamet haldusakti täiendatud eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks välja xx.xx.2025 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtjaks kaks nädalat teate avaldamisest alates.

Avalikustamise käigus ettepanekuid/vastuväiteid *laekus/ei laekunud*.

Vastavalt HMS § 49 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist, huvitatud isikule ja isikule, kelle õigusi võib avatud menetluse korras antav õigusakt puudutada ja lõikele 3 taotluse esitajale, võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited.

Keskkonnaamet küsis Marina Minerals OÜ-lt xx.xx.2025 kirjaga nr DM-130994-xx arvamust või vastuväiteid uuringuloa andmise korralduse ja uuringuloa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest. Samuti saadeti eelnõu tutvumiseks Viru-Nigula Vallavalitsusele.

Etteantud tähtja jooksul ettepanekuid ja vastuväiteid ei esitatud/ esitati järgmised ettepanekud ja vastuväited: xxxx

3. KAALUTLUSED

3.1. Geoloogiline uuring on maavara arvele võtmise ja kaevandamise eesmärgil tehtav geoloogiline töö (MaaPS § 4 lõige 2). Geoloogilise uuringu läbi viimine on lubatud vaid uuringuloa alusel (MaaPS § 17 lõige 2). Uuringuloa saamiseks esitab taotleja loa andjale taotluse (MaaPS § 27 lõige 1). Uuringuloa andjaks on Keskkonnaamet (MaaPS § 26).

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (*KeHJS*) § 11 lõike 3 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (*KMH*) kohustuslik KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda KMH algatamist või algatamata jätmist lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused.

KeHJS § 6 lõike 2 loetelu on § 6 lõike 4 alusel täpsustatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusega nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu¹“ (määrus nr 224). Loa taotleja kavandatav tegevus ei kuulu KeHJS § 6 lõike 1 ega ka määruse nr 224 loendisse, mistõttu KeHJS § 3, § 6, § 11 lõike 3 ning määruse nr 224 alusel ei ole antud juhul KMH algatamine kohustuslik, samuti ei ole vajalik eelhindamine ega KMH vajalikkuse kaalumine.

Geoloogilist uuringut võib korraldada ja juhtida selleks teadmisi, oskusi ja kogemusi omav isik (MaaPS § 17 lõiked 3 ja 4). Uuringuloa alusel võib hüdrogeoloogilisi töid teha isik, kellel on veeseaduse § 208 punkti 1 kohane tegevusluba. Geoloogilise uuringu teostajaks on taotluse vormil märgitud OÜ Inseneribüroo STEIGER (reg.kood 11206437, aadress Männiku tee 104, Nõmme linnaosa, Tallinn, Harju maakond).

Juhul kui geoloogilise uuringu käigus tekib kaevandamisjäätmekava ning jäätmekava ladestamiskoht ei ole jäätmehoidla jäätmeseaduse (JäätS) § 35² tähenduses, tuleb uuringuloa taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava (MaaPS § 28 lõige 5). Jäätmekava koostamisel, esitamisel ja kinnitamisel lähtutakse JäätS §-ga 42¹ kehtestatud nõuetest. Uuringuloa taotluse kohaselt geoloogilise uuringu käigus kaevandamisjäätmekava ei teki ning seetõttu ei ole jäätmekava koostamine ja esitamine vajalik.

Keskkonnaamet kontrollis Marina Minerals OÜ 24.01.2025 esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS-s, keskkonnaministri 09.01.2020 määruses nr 1 „Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja geoloogilise uuringu loa taotluse esitamise kord, täpsustatud nõuded taotluse kohta, loa andmise kord ning taotluse ja loa andmekoosseis“ ja KeHJS-s sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks uuringuloa menetlemiseks.

3.2. HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja –vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad võib haldusorgan määrata kaalutlusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutlusõiguse tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). HMS § 53 kohaselt võib haldusaktile kehtestada kõrvaltingimuse seaduses või määruses sätestatud juhul või kui kõrvaltingimusega tuleks haldusakt jätta andmata. Vastavalt määruse nr 1 § 4 lõikele 3 kantakse uuringuloa lahtrisse „Täiendavad tingimused“ nõuded, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest ning kaevandamisjäätmekava käitlemisest tuleneva kahjuliku mõju vähendamiseks ja vajadusel muud täiendavad nõuded. Uuringuloaga reguleeritakse vaid uuringuruumis ja uuringuruumi teenindusalal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmeid otseselt uuringu teostamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

MaaPS § 27 lg 3 kohaselt saatis Keskkonnaamet kuupäeval 14.02.2025 kirjaga nr DM-130994-5 uuringu taotluse uuringuruumi ja selle teenindusala asukoha riigivaravalitseja volitatud asutusele riigile kuuluva kinnisasja kasutamisenõusoleku saamiseks. Riigivara valitseja volitatud asutus, Riigimetsa Majandamise Keskus andis 06.05.2025 kirjaga nr DM-130994-6 oma tingimustega nõusoleku geoloogilise uuringu teostamiseks.

Riigimetsa Majandamise Keskus esitatud tingimused seatakse antava Rihila uuringuruumi uuringuloa täiendavateks tingimusteks muutmata sõnastuses (punkt 1 ja 2). Samuti esitatakse tingimused seoses uuringuruumi läbiva survetorustikuga ja kõrval oleva tundliku Mahu raba taimestiku tõttu.

Eeltoodu alusel kantakse uuringuloale järgmised täiendavad tingimused:

1. uuringu läbiviijal tuleb teavitada e-posti teel RMK Kirde regiooni (kirde.region@rmk.ee) välitööde läbiviimisest vähemalt 10 kalendripäeva ette;
2. kui geoloogilise uuringu raames on vaja teha raiet, tuleb sellest teatada riigimetsa majandajale, kes sõlmib geoloogilise uuringu tegijaga kasvava metsa raadamiseks töövõtulepingu või raieõiguse omandamiseks kasvava metsa raieõiguse võõrandamise lepingu;
3. geoloogilisi uuringuid ei või läbi viia uuringu ruumi läbiva maa-aluse survetorustiku (EC heitveetoru, omanik Aktsiaselts Estonian Cell - registrikood 10679323) kohal ja selle kaitsevööndis (2,5 m toru teljest);
4. looduskaitseliste taimede kaitse eesmärgil peab välitööde ajal vältima liikumist Rihila uuringualalt ida poole Mahu raba suunas.

Lisaks on loa omanikul kohustus järgida õigusaktides kehtestatud asjakohaseid nõudeid ka ilma nende uuringuloa täiendavateks tingimusteks lisamiseta.

3.3. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS §-s 35 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja.

Liiva ja kruusa uuringuteks tehtavate geoloogiliste uurimistöödega ei kaasne olulist vibratsiooni-, valguse-, soojuste-, kiirguse- ja lõhnaühendite tekitamist. Mõningal määral tekitavad uuringut teostavad masinad müra, aga seda võib võrrelda põllumajandusmasinate tekitatava müraga, olles pigem väiksem. Geoloogilise uuringu läbiviimine ei kahjusta ümbritseva keskkonna vastupanuvõimet,

kuivõrd uuringutega kaasnev mõju on minimaalne ega ulatu uuringuruumi teenindusala piiridest väljapoole. Geoloogiline uuring ei mõjuta põhjavee seisundit, kuna uuringute käigus ei viida läbi katsepumpamisi, põhjavee alandamist ega põhjavee juhtimist alalt välja. Uuringu käigus mõõdetakse kaevandisse ilmuva vee tase. Veetaseme mõõtmine ei põhjusta põhjavee taseme alanemist ega mõjuta muul moel põhjavee seisundit. Lisaks suletakse uuringupunktid peale proovide võtmist väljatud materjaliga (mida ei ole vaja kasutada laboratoorsete katsete läbiviimiseks). Uuringute läbiviimine ei too kaasa ohtu põhjavee seisundile (st kvaliteedile, tasemele, koostisele jms) olenemata selle kaitstuse tasemest.

MaaPS § 27 lõigetes 4-6 nimetatud nõusoleku küsimise vajadust uuringuloa andmiseks ei olnud ja sellest tulenevat keeldumise alust ei esine.

MaaPS § 35 lõike 1 punktidest 2 - 5, 8 ja 11 ja lõike 2 punktidest 2-3 tulenevat keeldumise alust menetluse käigus ei ilmnunud. Rihila uuringuruumi teenindusala piiresse ei jää Natura 2000 võrgustiku alasid ega keskkonnaregistrisse kantud muid kaitstavaid loodusobjekte, samuti ei ulatu uuringuruumis tehtavate välitööde mõju uuringuruumi piiridest väljapoole. Alal ei asu muinsuskaitseobjekte ega kinnismälestisi.

MaaPS § 35 lõike 1 punkti 9 alusel keeldutakse uuringuloa andmisest, kui uuringu tegemine on vastuolus riigi huviga. Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“. Keskkonnaamet on hinnanud esitatud taotluse materjale ja menetluse käigus kogutud andmeid ning leidnud, et teadaolevalt käesoleva loa andmisega ei minda vastuollu riigi huviga.

Kuna uuringuluba ei anna selle omanikule garantiid, et talle hilisemalt antakse keskkonnaluba kaevandamiseks, on uuringuloa taotlemine ja uuringu teostamine taotleja enda risk ning kulu. Geoloogilise uuringu tegemine ja varu arvele võtmine keskkonnaregistri maardlate nimistus ei anna taotlejale kaevandamise õigust, kuid annab maavarade otsingu ja uuringu seisukohalt olulist informatsiooni. Seega ei esine MaaPS § 35 lõike 1 punkti 9 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 35 lõike 1 punkti 10 alusel keeldutakse uuringuloa andmisest, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus uuringuloa andmisega. Viru-Nigula Vallavalitsusele 14.02.2025 kirjaga nr DM-130994-3, milles määrati taotlusele arvamuse andmise tähtajaks 14.04.2025. Antud kirjas teavitati, et kui arvamust ei ole määratud tähtajaks antud, lahendab Keskkonnaamet tulenevalt HMS § 16 lõikest 2 uuringuloa taotluse Teie arvamusega. Viru-Nigula Vallavalitsus ei keeldunud määratud tähtajaks loa andmise eelnõule kooskõlastuse andmisest ega taotlenud tähtaja pikendamist. Seega loeb Keskkonnaamet kooskõlastuse antuks. Seega ei esine MaaPS § 35 lõike 1 punkti 10 kohast keeldumise alust.

MaaPS 35 lõige 2 punkt 1 sätestab, et uuringuloa andmisest keeldutakse, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kuriteo või väärteo eest uuringu või kaevandamisjäätmete

käitlemise valdkonnas ja nende andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus ning Marina Minerals OÜ -le ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri teade seisuga 19.05.2025).

Eeltoodu alusel võib väita, et MaaPS §-s 35 sätestatud uuringuloo andmisest keeldumise alused puuduvad.

Uuringuluba ei anna selle omanikule garantiid, et talle hilisemalt antakse maavara kaevandamiseks keskkonnaluba ning uuringuloo saamisel ei teki õiguspärast ootust keskkonnavalua saamiseks.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo